

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DIJA.

Egy évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona. Hártra 8 frt. v. 16 korona. 1 óra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adtnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon szám: 9.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Telefon szám: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

HIRDETESI DIJAK:

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora: 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyitlétéri czikkék:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A színház államosítása.

— Két czikk. —

I.

Kolozsvár, szept. 14.

Abban a bizottságban, mely az erdélyi magyar színészet száz éves jubileumának rendezésére alakult, mellyen volt képviselve az erdélyi országgyűlés intelligenciája. Egyházi és politikai hatóságok fejei, országgyűlési képviselők, előkelő tudósok és írók, különböző társadalmi körök irányadó férfiai — ilyen társaság képezte tulajdonképpen a bizottságnak, mely a mekkora buzgósággal rendezte a jubileum országos ünnepélyét, ép oly lelkes, meglehetősen elkötelezett maradt permanenciában, hogy a kolozsvári nemzeti színház ügyének végleges rendezését tőle telhetőleg elősegítse.

Azt hitte e bizottság (és e hitében az egész közönség egyértelműen osztozott), hogy semmivel se ünnepelhetünk meg szebben, méltóbban a száz éves jubileumot, mint azzal, ha — kegyetlenesen és bölcsen eleget téve az áldott emlékü uttörők, az erdélyi országgyűlés, az akkori összes értelmiség intenczióinak — megnyerhetnők a szükséges feltételeket ahhoz, hogy a kolozsvári színház valóban azzá legyen, aminek a buzgó és áldozatkész elődök kezdettől fogva tervezik.

A jubileumi bizottság több feliratot intézett a kormányhoz. Kaptunk is határozatokat, Sőt ankét is volt a helyi miniszteriumban, a hol megállapították a színház államosításának részleteit. Minden a legjobb rendben volt arra, hogy ez a hón óhajtott reform bekövetkezzék és az intézet végrehajtására megszabaduljon a folytonos válságoktól és a művészeti, anyagi érdekeket egyaránt károsító magán-vállalkozási rendszertől.

De hát mindez ideig még sem történt semmi. A százados jubileum óta folytonosan várjuk az ismételt és kálváriába helyezett államosítást. Azonban hiába várjuk.

Pedig nyilvánvaló a jogunk ahhoz és nyilvánvaló a kulturális, valamint a nemzeti fontos érdek,

melyek sürgetik, hogy a kolozsvári színház ügye — ez intézet állami jellegének és művészeti hivatásának megfelelően végleg rendeztessék.

Látszik, hogy a magánvállalkozói forma is csak oda vezet, a hova az addigi váltakozó rendszerek vezettek: annak a felismerésére, hogy a színház kérdést csupán azzal lehet megoldani, ha e műintézet részére nagyobb segélyt, állandó igazgatást, állandó társulatot és állandó működési tervet biztosítanak.

Minden egyéb csak haszontalan kísérlet, mely ok nélkül pénzvesztetést és káros időpazarlást okoz; mert a kolozsvári színház annál később jut abba a helyzetbe, hogy e kiváló jelentőségű ponton nemzeti missziójának megfelelően és az egész magyar színészet emelésére is kiható művészeti feladatait teljesíthesse.

Mondottuk, hogy jogunk van az államosításhoz. Ezt igazolandók: elég egyszerűen rámutatnunk arra a tényre, hogy a kolozsvári színház kifejezetten állami intézménynek alapították. Már az 1794—95-ki erdélyi országgyűlés kimondta annak szükségességét, hogy a színészet országos alapon szerveztessék; az 1841—43-iki országgyűlés pedig éppen törvényt alkotott a kolozsvári színházról, megrendelvé ennek országos költségen való fentartását. E törvény, az akkori kedvezőtlen viszonyok között, nem nyert ugyan teljesítést, — hanem azért kötelező ereje megmaradt azokra a jobb időkre, a mikor a magyar nemzet urává lesz saját magának és háborítlan közeljövő nemzeti érdekeinek. Időközben végbeművén az Unió, a most már gátolatlanul magyar államra és törvényhozásra hárult a kötelezettség, melyet rosszabb helyzetű kisküzdött erdélyi elődjé „a nemzeti tiszta érzés” által sugalva vállalt el és akart teljesíteni.

Az ötvenes években az erdélyi magyarság közadakozás által keltette új életre a már-már halálra vált kolozsvári színházat. Több mint százezer forintot adott össze az erdélyi magyar intelligencia, hogy megerősítse az ösöktől reá szállott

drága örökséget. Ebből a pénzből átalakították és újra felszerelték az intézetet, — 84,000 frtnyi költséggel. Ezenkívül az intéző férfiaknak (élükön Mikó Imre gróffal) sikerült megszerezniük a színház számára a körülbelül 82,000 frtot kitevő fölkelési alapot, melyet még az 1841—43-iki erdélyi országgyűlés erre a célra rendelt volt.

Az Unio után, az alkotmányos korszak legkezdetén, Mikó Imre gróf és társai azonnal lépéseket tettek, hogy a magyar kormánynál a kolozsvári színház örökölt jogait érvényesítsék. De mindössze annyit tudtak elérni, hogy a királyi civil-listából a színháznak 15,000 frtnyi évi segély engedélyeztetett. Maga az állam nem vállalt el semmi obligót és az udvari segély is csak ideiglenes jellegűnek maradt, évről-évre megújítva, a királyné adománya képen.

Ez nem volt megoldása a színház ügyének, melyért a múltban az erdélyi országgyűlés és az erdélyi magyarság oly lelkesen hozta meg áldozatait. Meghalásra sok, de megélhetésre nagyon kevés volt ez a támogatás — a mi csakhamar be is bizonyult.

A színház újabb anyagi zavarok közé jutott. A rendelkezésre álló pénzeszközökkel lehetetlen volt a hozzá kötött igényeknek megfelelnie. Más bajai is támadtak az intézetnek. A hetvenes évek elején ugyan behozták a házi kezelést, intendantst is választottak, de ez a hivatal csak tiszteletbeli lehetett, egy esztendei kötelezettséggel. Igazgatás, társulat, minden ideiglenes volt és — a főbajt állandóan a szubvenzió elégtelensége képezvén — esztendőről esztendőre új irányú és mindannyiszor meghiúsult experimentumok által folytonosan rosszabb lett a színház helyzete.

V—S.

Politikai hírek.

Minisztertanács volt szerdán délnél, mely több óráig tartott. Ezen a minisztertanácsban, mint halljuk, véglegesen elhatározták Szilágyi Józsefnek a főrendiház elnökévé, gr. Károlyi Tibornak első alelnökévé s br. Vay Bélának második alelnökévé való kinevezését; határozatba ment tovább b. Radvanszky Bélának koronárré, b. Radvanszky Gézának intendánsá és Miklós Gyulának Borsodmegye főispánjává való kinevezetése.

A meghazudtolott hercegprímás. Az egyházpolitikai ellentéték éleségét mi sem jellemzi jobban, mint hogy a római kuria nyilatkozat megfogalmazása az egyház magyar főpapját Vasváry Kolost. A konfliktust a Correspondance de Hongrie idézte elő és így annak a kötelessége reáutalni arra a parlamentaris modorra, mely a vatikán és az esztergomi aula között érvényesül. Az összeköttetés a primás ismert személynéi beszédéhez fűződik, melyben ez kijelenté, hogy Róma tudta és beleegyezése nélkül semmiféle egyházpolitikai cselekvényekre magát el nem határozza. Ugyanekkor a Correspondance de Hongrie Rómából, a primás beszéde után már nem éppen legszenzációsabb ami hirt közölte, hogy a primás politikai állásfoglalását mint mindenkor úgy ez alkalommal is a római kuria inspirálta. Ezt a hírtünk az Osservatore Romano „merő koholmánynak” nevezi, elfelejtve, hogy mi teljes joggal Vasváryt nevezhetnők meg levelezőnk, kit hírtünk felelőssége terhel és így tehát ő lett tulajdonképpen meghazudtolva, mert ő ugyanilyképen nyilatkozott, mint mi. Nem akarván ügyvédi fogasként élni, egyszerűen fenntartjuk hírtünkét, mint ha nem is az Osservatore, de a pápa véleményét, a mi persze lehet, hogy nem — egy!

Törvényjavaslat a dézsmakárpótlásról. Még a nyár kezdetén tárgyalta a minisztertanács a pénzügyminiszter egy törvényjavaslatát az annyiszor sürgetett erdélyi elmaradt dézsmakárpótlási kamatok kifizetésére, valamint a királyi dézsmabeszámítások alól szenvedett veszteségek kártalanítására vonatkozólag. E javaslat a minisztertanács hozzájárulása után a betervezési engedély kinyerése céljából a korona elé terjesztett s az engedély megadása után a költségvetési törvénnyel egyidejűleg fog a pénzügyminiszter által a képviselőház elé terjesztetni. E javaslat az erdélyi birtokosságoknak egyik legmegtérítendőbb és legsúlyosabb sérelmét lesz hivatva orvosolni.

Az új dunai gőzhajózási társaság megalakulása. Megirtuk néhány nappal ezelőtt, hogy a kormány a megnyitandó országgyűlés legelső tárgyai közé vette fel a magyar dunai gőzhajózási vállalat megalapításáról szóló törvényjavaslatot. Mint most értesítünk, a Magyar Általános Hitelbank, a mely az alapítás pénzügyi részének keresztülvitelét magára vállalta, a finanszírozás dolgában érintkezésbe lépett egy francia vállalkozó csoporttal. E csoport késznek nyilatkozott arra, hogy a szük egész számú hajókat saját hajógyárából szállítja, ha viszont megfelelő részt

Van még a hallucinációknak egy különösebb faja (!), amelyről újabban igen sokat beszélnek, az u. n. thelepathia, amit úgy magyaráznak, hogy bizonyos emberek lelkei együtt működhetnek, valami ismeretlen szellemi összeköttetés van az emberek között, amelynek fogva pl. egymásról néha értesüléseket szereznek. Mivel e téren még a tudósok is csak tapogatóznak, s határozott véleményét még nem nyilváníthatnak, egy-két példát legjobban megfogja világítani az egészet.

Flammarion, ez a francia költő, tudós, akit minden tudós gúnyol, de azért mohón olvas, ír le egy esetet. Sir Robert Bruce tengerészhadnagy Új-Fundland felé hajózott. Egy napon a kapitány asztala előtt idegent látott ülni. — Ki til a kapitány ur asztalánál? — kérdi a hadnagy. — Senki. — De igen, valaki, egy idegen ott ül. — Mese be-zéd! — Éppen nem, tessék csak megnézni, Lementek s az asztalnál csakugyan nem ült senki.

Keresték az idegent a hajón, de nem találták sehol.

Nekem úgy rémlik, hogy az idegen irt valamit, mondá Bruce.

Megnézték s csakugyan a kapitány táblájára e szavak voltak írva: „Steer to the northwest!”

A hajót északnyugat felé fordították. Három óra múlva egy quebec-i hajóronccsal találkozott, a melynek utasai az éhhalál előtt állottak.

A hajóroncon Bruce fölismerte az ide

*) Kormányozatok északnyugat felé.

kap a finanszírozásban. Az a körülmény, hogy a pénzügyi megoldás ily módon biztosítva van, arra birta Lukács Béla kereskedelemügyi minisztert, hogy az illető törvényjavaslatot sürgősen terjessze a parlament elé.

A delegációk.

Budapest, szept. 13.

Holnap déli egy órakor kezdődik meg az 1867-iki kiegyezés által konstruált közös ügyek tárgyalására kiküldött bizottság ülésése és pedig a jelen esztendőben is Budapest.

A közös miniszterek táborukkal már Budapestre érkeztek s ma már láthatók voltak a főváros utcáin Kálnoky gróf külügyminiszter és Kállay Béni, a közös pénzügyek minisztere.

Krieghammer hadügyminiszter, a kit pedig nagy kíváncsiság vár, még nem érkezett meg.

Nagy számban érkeztek már meg az osztrák delegáció tagjai is; ezek holnap d. e. 11 órakor tarják előtervezetüket a Hungária-szálló e célra kibérelt egyik termében; itt fognak megállapodni az osztrákok elnökük személyében is s minden valószínűség szerint az általános tanácselnök Cluneczky személyében fognak megállapodni.

A delegációknak a király által ünnepélyes megnyitása az eddigi intézkedések szerint e hó 16-án, vasárnapon lesz a budai várban.

Tekintettel az európai békeviszonyokra és az utóbbi időben számos uralkodó által hangoztatott békenyilatkozatokra, biztosra vehető, hogy a magyar királynak a delegációkhoz intézendő beszéde az európai békének egy újabb garanciáját fogja képezni.

A magyar delegáció tagjai már ma délután 4 órakor megtartották szokásos előértekezletüket a képviselőház első számú tanácskozási termében. A kormány részéről jelen volt Wekerle Sándor miniszterelnök, a delegátusok közül pedig ott voltak mindazok, a kik ez idő szerint a fővárosban tartózkodnak. A klérus tagjai közül senki sem jelent meg.

Nákó Kálmán gr. elfoglalja az elnöki széket és az értekezletet megnyitottnak nyilváníttja. Korjegyző Teleky Sándor gr. lett.

A delegáció elnökévé egyhangúlag, Tisza Lajos gróftól jelölték, mlután Széll Kálmán, a kit igen nagy többség jelölni kívánt, levélben jelentette ki, hogy e tisztséget semmi esetre sem fogadhatja el. Alelnökké And-

gent, a kit a kapitány szobájában látott. Leiratták vele a szöveget:

„Steer to the northwest” s az írás tökéletesen egyezett.

Az idegen elbámult, mikor kéziratának mását eléje tették, s fölülte bámult, hogy a mentőhajót sohasem látta, s mégis minden, a mi rajta van, ismerősnek tűnik föl előtte.

Eddig az eset. Hogy szellemi összeköttetés volt az idegen utas és Bruce hadnagy között, azt, bár nem értjük, de pszichológailag lehetetlenné nem mondhatjuk. A mi az esetet hihetlenné teszi, az nem az a körülmény, hogy az idegen utas szelleme megjelent Bruce előtt, hanem tényleg irt, a palavesszőt kezébe vette s a vessző rendes nyomott hagyott a táblán. Ehhez anyagnak a közreműködése lett volna szükséges. Különben az eset, mely az Uránia révén az egész világban ismertté lett, Gougenot des Moussauxnak. „A magas mágia jelenségei” cz. gyártott művéből van kiírva s már csak azért sem érdemel hitelt.

A másik, alább leírt esetet e sorok írója hallotta egy még ma is élő úrtól, a ki abban tényleg szerepelt.

1849-ben három honvédtiszt volt együtt Nagyszombatban egy vendéglőben. Veszett csatákról beszéltek s a többek között csupa tréfából megfogadták, hogy bármelyik hal is meg közülük, a másik kettőnek tudtára adja még pedig pohárral vagy boros üveggel.

Elmult egy pár hónap; a világiusi fejezetletet napján a tiszték közül kettő Kolozsvárra volt egy vendéglőben. Egyszerre csak elkezd a boros üveg forogni, billegni s aztán felfordul. Mindketten a harmadik bajtársra gondoltak, a ki, mint kiderült, világiusnál föbbe lőtte magát.

A tiszték közül az egyik, V., Brassóban telepedett le. A hatvanas években tör-

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1894. Szeptember 14.

Modern kísértetek.

Ha manapság akad olyan bátor ember, a ki azt mondja, hogy kísértetet látott, a vakmerőt egy szörnyű kinevetjük s aztán, ha sok időnk van, elkezdjük neki fejtegetni, hogy miért nem lehetnek kísértetek. De hogy arról gondolkozunk, hogy szegény embertársunk miért látott kísértetet, az nem jut eszünkbe, pedig az ilyen vizsgálódások rendkívül sok ismerettel gazdagítanak bennünket.

Sötét kornak nevezzük a boszorkányok és kísértetek igazi korát, a középkort, pedig az emberi szellem civilizálódása azóta csak abban nyilvánul, hogy „kísértet” és „boszorkány” banális kifejezések helyett hallucinációt, viziót, mediumokat, telepathiát, hipnozt és spiritizmust emlegetünk — a legtöbbszor persze a nélkül, hogy a titokzatos jelenségek és tudományokról csak a legesekélyebb fogalmuk is volna.

Nincs ember, a ki még kísértetet ne látott, vagy valami kísérteties dolgot ne tapasztalt volna. S a későbbi századokban, a nagyfokú felvilágosodás, azaz a nagyfokú idegesség századaiban még erősebb lesz a kísértetekben való hit.

Filozófok és orvosok hosszas fontolgatás után tanulmányozni kezdték a dolgot s így nekünk is könnyebb e dologgal foglalkozni.

Kinek nem eszengett még a füle? Ki nem hallotta még, hogy nevének szólították, holott tényleg nem szólította senki? E csalódások lényegükben tökéletesen azonosok a kísértetlátással.

A külvilág minden tárgyáról érzékeink segítségével veszünk tudomást. Ha az érzékek valamelyike meg van romolva, természetesen nem helyes ismereteket szerzünk. Innen van hogy a színvak a vöröset zöldnek, a sárgát feketének látja. Ha fülünket a fülzser elzárja a szabad levegőtől, s légzuzam, vagy bármilyen következtében fülünk megint kinyílik: cseng a fülünk.

Az érzékek ép volta még nem elég a helyes ismeretszerzéshez. Az orr még nem elégéges a szaglásra, a fül a hallásra, a szem a látásra, — nem elégégesek még az érző idegek sem. Ha alszunk: érzékeink és érző idegeink épek, de a külvilág tárgyairól még sem veszünk tudomást. Szükséges az érző idegeknek a lélekkel, benső éntünkkel való összeköttetése.

Érző idegeink akár lelkiállapot változás, akár valami külső behatás következtében beteges állapotba jöhetnek. Ilyenkor az érző idegek hiányosan vagy hibásan végzik mechanikai működéseiket. A megerősített szem rosszul lát, a fülzugas és rossz hallás csaknem mindenkinél jelentkezik. Legszebb példa a részeg ember szeszgőzzel elkábított idegeinek ferde irányban való működése.

Ismereteinket, a melyeket a külvilágból szerzünk, megőrizhetjük s a már megszerzett ismereteket újból előidézhetjük. A beteg érző idegek azon működése, midőn a már egyszer megszerzett képzeteket vagy ismereteket előidéz: hallucináció, (orvosiilag: agygrém) s ennek különösebb faja, a látási, belérzéki csalódás: vizió.

Kévszámú művelt ember akarja elhinni, hogy az askéta szent Antalt a pusztában asszonyok kísértették, hogy Brutusnak a pharsalusi ütközet előtt megjelent Caesar szelleme, s hogy Luthert wüzburgi szobájá-

ban az ördög megkísértette. Szent Antalnak voltak képeletei a nőkről; az askézis természetesen egész idegrendszerét megváltoztatta.

A beteg idegrendszer a képzelődésre nagyon fogékony, fölébredt benne az érzéki vágy (ettől még a szentek sem lehetnek mentek), a képzelődés és vágy együttes működésben egymást elősegítvén: a beteg idegrendszer létrehozta a viziót. Brutus gyilkosa volt Caesarnak s a lelkiismeret el nem némul soha. Az ütközet előtti éjt áttivornyázta, a bor, zene és ének idegrendszerének működését megzavarták s mivel lelkiismerete is mindig Caesar nevet sugta neki: megjelent előtte Caesar szelleme, a csatát elvesztette s öngyilkos lett. Ez a vizió volt egyik oka a római köztársaság gyors bukásának. A „witembergi csalóagny” ifjabb éveiben fanatikus barát volt. Hirdette, hogy ördög nem létezik, de azért félt tőle. Élete veszedelemben forgott tanítása miatt s Würzburgban valóság fogoly volt. Egy estén, mikor az ördögről elmélkedett, azt képzelte, hogy az ördög megjelent előtte. Hozzá vágta tintatartóját, a zaj és a kiömlő fekete folyadék a fehér falon idegrendszerét ismét a rendes működésbe terelték, azaz: az ördög eltűnt.

Az álom tulajdonképpen szintén hallucináció. Meglehetősen érzékeink segítségével képzelhetben magunk elé állítjuk. Hiányozván a fáradt, pihenő lélekben az üntudatos, egységes működés, a tudatunkban levő képek kuszáltak, rendetlenségben jönnek elő s így származnak az álom furcsaságai. De az még nem történt meg soha, hogy valaki olyanról álmodott volna, a miről még nem volt képzele. Így például tíz évvel ezelőtt senkinek az álmában sem szerepeltek, koronák vagy tizfilléressek, se a múlt században nem álmodott senki Wekerléről.

rüssy Aladár grófot, jegyzőkké: Hegedűs Sándort, Busbach Pétert és Cziráky Antalt grófot választották meg, háznagy pedig Wodniar Albert báró lett.

Ezután osztályokba sorozták a delegátusokat; a képviselőházi ellenzők tagjai közül Apponyi Albert és Zichy Jenő grófok a külügyi, Bolgár Ferencz és Ábrányi Kornél pedig a hadügyi bizottságba soroltattak.

A bizottsági tagokat pedig holnap a d. u. 5 órakor a muzeum nagytermében alakuló gyűlésen fogják megválasztani és pedig a külügyi bizottság előadója Falk Miska a tengerészeti bizottság pedig Dániel Ernő lesz egyhangulag. Szótöbbséggel csak a hadügyi bizottság előadóját fogják megválasztani Szerb György és Münnich Aurél személye körül forog a választási küzdelem. Wekerle miniszterelnök már a mai értekezlet folyamán igyekezett az ellentéteket elsimítani, hogy a választás itt is egyhangú legyen. Előreláthatólag Münnich Aurél lesz az előadó. Az értekezlet fél órai tanácskozás után véget ért.

Mit kívánunk az egyetemtől?

Irta: Hock János.

Budapest, szept. 13.

Az egyetem megnyitásával megkezdődött tehát az új szorgalmi év. Az ifjuság az ország minden részéből tódul a fővárosba, hogy diplomájával megszerezze azt a szükséges kvalifikációt, a melyet a különböző életpályákra a minősítési törvény megkövetel.

Érdeklődéssel kísérjük a magyar ifjuság fensőbb oktatását. Mert az ifjuság a nemzet jövője. Az ő vállalkozásai fog nehezéni egykor a nemzetfentartás nagy munkáját; ők lesznek letéteményesei annak a szent örökségnek, a melyet ők vére szerzett, utódok bölcsessége fentartott: a magyar hazának.

A nemzet organizmusában az ifjuság az a testet erősítő vérkeringés, a melynek lüktetéséből megmérhetjük az életérő fokát. Igen, az ifjuság az az erős ideg, a melyen nemcsak a nemzet fájdalma sajog végig, hanem először érzi meg a nemzet örömeit is. Éppen ezért fontos ránk nézve, hogy a fensőbb egyetemi oktatás oly hasznos nemzedéket produkáljon a hazának, a melyre a jövő bizonnyal építhet, s a melynek kezébe aggodalom nélkül tehetjük le azt a féltett jövőt.

Kérdés, hogy jelenlegi egyetemi iskolázatásunk rendszere megfelel-e azoknak a követelményeknek, a melyeket a magyar társadalom egy akadémikus rangfokozattal bíró művelt egyéntől méltán várhat. Szóval, képes-e hasznos és munkaképes tagokat produkálni az élet számára a kik betölthetik állandóan azt a kulturális házagot, a mely a magyar közéletnek és társadalomnak a régi oszlopok kidőlésével támad.

Nem öletszerűen vetjük föl ezt a kérdést. Komoly okaink vannak rá. A gyakorlati élet megfigyelése indít bennünket a kérdésnek alapos megvizsgálására.

Évtizedek óta milliókat és milliókat küldött az állam az egyetemi nevelés színvonalának emelésére, hogy ifjúságunknak tartalmas és európai műveltséget nyújtson. Ha azonban az eredményeket részrehajlatlan ítélettel mérjük meg, be kell látnunk, hogy a kiadások folytonos fokozásával nem áll arányban ez az erkölcsi haszon, a mit a magyar társadalom az egyetem kulturális tevékenységétől méltán elvárhat. Szóval, az új nemzedék kvalitása nélkülözi azokat a nagyszabású és ideális vonásokat, a melyek nagy emberek típusaitól elválaszthatatlanok.

Általános a panasz, hogy az egyetemi oktatás nem csiszolja ki kellőképpen a kezére bízott kulturányagot. A végzett ifjuság tehetetlenül áll meg az élet nagy versenyében és nem mer a saját erejében bízni. A tudás alaposságát bizonyos routine helyettesíti s önálló gondolkodás hiánya észlelhető minden téren. Így nevelik aztán az ifjuságba bele az alkalmazkodás tulajdonságát, a melylyel nem a tehetségre és a jellemre támaszkodik, hanem az összeköttetéseket és protekciókat keresi.

Mindenestre hibás ebben a társadalom közszelleme is, mely az emelkedésnek egyetlen módját a protekcióban találja föl. A politika, mely nálunk a kölcsönös érdekszövetkezet rendszerévé fajult, megtanította a magyar társadalmat, hogy hiába építünk az egyéni erőre, a munkaképességre és hasznavehetőségre, mert csak akkor boldogulhatunk az életben, ha meggyőződésünk megtagadásával a hatalmon lévő párturalmi rendszernek szolgálatába szegődünk. Az az egyén, a ki független meggyőződését még a hatalommal szemben is hirdetni meri, nemcsak, hogy nem érvényesíthet erkölcsi értéke szerint, hanem állandó zaklatásnak és elnyomatásnak van kitéve. Így vitték be a politikai visszaélések a társadalmi fölfogásokba is a bizantinizmus jellegét. Viszonyaink az orosz állapotokra emlékeztetnek, a hol minden szabad, csak a politikai véleményszabadság van üldözve és elnyomva.

Igy tanítja meg korán a gyakorlati élet az ifjút, hogy egyéni boldogulását és jövőjét ne a munkára és a jellemre építse, hanem a szolgalelkűségben keresse és találja föl biztos támaszát. Szóval, enuch életet éljen és a biztosított kényelem fejében áldozza föl legnemesebb férfitulajdonságát: a karaktert.

Kétségtelen, hogy ez a jellemek degenerálására vezet. Az önérdék lett a vezéresilág. Az ideálok oltárán kihavadt a lelkesedés tüze s a közügyekért folytatott munkából hiányzik a legnemesebb vonás: az önzetlenség. Erély, becsület, jellem, piaci mértékkel árulhatnak s értéküket a kelendőség mérve szabja meg.

A jellemről nem edződhetik abban a tudatban, hogy ezt is, meg azt is idegen segítség nélkül a saját emberségükből végeztük. Még a hazafiság fogalmához sem kötjük többé azt a komoly, magasztos tartalmat, a mit elődeink hozzákötöttek. Inkább a látszatra dolgozunk s az újabb hazafiság lár-

más, zajos és hamis; de irtózik a csöndes, munkás és igazi tevékenységtől. Szóval, lépten-nyomon érezzük a nagy jellem hiányát.

Ennek az erkölcsi vonásnak a hiánya közéletünkben pusztító méreg gyanánt romból s oly satnya és beteges társadalmunk közszelleme, mint a mocsaras vidékek sápadt maláriás betegei. S a mit az élet megmont az ifjuságban, azt a mi egyetemi nevelésünk nem tudja megkorrigálni.

Nem keressük mi ennek az oktatásnak hiányait egyes kicsinyes eljárásokban és nem okoljuk a vizsgálati rendszert, a tanszabadságot s a módszerbeli helytelenségeket, hanem az egyetemi oktatás általános szellemét tesszük érte felelőssé.

A legnagyobb hiba, hogy az egyetemi ifjuságnál bevezetnek tekintjük a nevelést s tizenhét, tizennyolc éves ifjakat védtelenül szolgáltatunk ki az élet esélyeinek. Csupán az agyvelőt műveljük és sem a jellemképzésre, sem a szívbéli tulajdonságok nemeseítésére szult nem fektetünk. E kötelességet lerázza magáról az egyetem, azzal a kifogással, hogy ez a középiskolák hivatása.

Csakhogy újabbban a középiskolák sem fektetnek szult az ifjuság nevelésére. De még ha teljesítenék is ezt a kötelességet, feladatukat ily sorduló körülmények nem fejezhetik. S mikor az a tapasztalatlan, naiv kedélyű ifju védtelenül áll szemben a fővárosi élet örömeivel, csábjaival: nem tudja megőrizni azt a biztos egyensúlyt, a melyre csak erős és kiforrott jellemek támaszkodhatnak. Szóval nem nyújtanak az egyetemi falak között táplálékot lelkének, hanem nevelik oly utilitárius rendszerrel, mely a tanszabadságot a nemtanulás szabadságának tekintik s a komoly kötelességek útján elzúlik.

Hiba van az oktatás irányzatában is. A cél az agyvelő tultóme ismeretekkel s a legtöbb tanár magtárnak tekinti az ifju fejt, a melyet tele kell tönni a tudás anyagkészletével. Pedig az egyetemi nevelésnek főcélja az irányítás, hogy az a tanuló megtanuljon a maga lábán járni és cselekedni. Az elme nyíltsága, a világosság megszokása, a tárgyakba való belemélyedés, az egyetemi oktatásnak főcélja, nem pedig az utilitárius módszer, mely az ifjút arra tanítja meg, hogy életének ne legyen más ideálja, mint a diploma.

A kötelesség érzetét és a tudás szomját kellene ápolni ifjúságunkban, mert ez a műveltségnek igazi sarkantyója. Csak a műveletlen elmét nem bántja a tudás vágya. A képzett elme, több világosság után kiált, mint Goethe egykor haldokló agyán.

Csakis ily szellemben nevelhető az az ifju egyéniséggé. Megalkuvás és szolgalelkű hajlamokkal soha sem lehet sem az eszmék szabadságának, sem a szabad eszméknek apostola.

Ki ne szánná azt a kőszáli sast, a mely szárnyra kelni nem mer, hogy a maga erejével emelkedjék a fellegek közé, hanem ott gubbaszt sziklafészkében s közönyös szemmel bámulja a kék eget, mivel fél a vihartól!?

Gyökeres reformokra van szükségünk az egyetemi oktatás szellemében és irányzatában. Nem tanult automatákra, hanem gondolkodó emberekre, s a mi fő, szilárd és megbízható jellemekre van szüksége a hazának. Oly egyéniségekre, a kik megállnak a maguk lábán, haladnak a maguk erejével s a polgári kötelességek ideális szempontjait nem rendelik alá a haszonlesésnek és protekciónak.

Az őszi nagy hadgyakorlatok.

Már ugyiszólván minden elkészült Balassa-Gyarmaton a király fogadtatására, a ki tudvalevőleg néhány napig fog ott időzni az őszi hadgyakorlatok alatt.

A király a pompásan berendezett és újjalakított megyeházában fog lakni. A megyeház dísztermének legzsibb ekecsége egy 5 m. 42 cm. magas és 1 méter 47 cm. széles ablak a melynek középső része a királyt ábrázoló életnagyságban, a Szent István-rend ornatúsbában.

Különbena a király lakása művészi berendezést s különösen a fogadóterem ritkítja pártját.

A vezérkarhoz beosztott tábornokok közül Galgóczy Tivadar altábornagy már szept. 14-én oda érkezik. Albrecht főherceg csak 17-én érkezik oda és pedig a király utjától eltérőleg, vasuton Esztergom—Nánán keresztül.

A király Nagy-Marosnál, a dunai hidverés megtekintése után, szept. 17-én lépi át Nográdvármegye határát Kismarosnál, a hol a törvényhatóság díszes küldöttsége élén gr. Degenfeld Lajos főispán fogja üdvözölni. Balassa-Gyarmat város határán felállított első díszkapunál a városi küldöttség élén Reményi Károly a város bírja fogja a királyt üdvözölni.

A második diadalnapunál, mely a vármegyeház előtti téren van felállítva, emelvényről 70 úri hölgy virágot szór a király útjára, majd remek virágbokréta nyujtanak át, melynek a vármegye színeit viselő szalgáján a király monogramja és a vármegye címere van aranyal himezve.

A király ezután megnezi a disszadot és az előtte lovagoló úri bandériumot, mire lakására tér s rövid idő múlva a vármegye díszes nagy termében az összes küldöttségeket fogadja. Este 6 órakor udvari ebéd lesz. A nap befejezésül az Ipoly völgyet kerítő magas hegycsúcsok egész Drégelyvárág örműtöket fognak gyujtani. Visegrádon és Nagy-Maroson néhány nap óta szintén nagy előkészületeket tesznek a felségének a királynak e hó 17-én reggel leendő fogadtatására.

A Nógrád- és hontmegyei törvénybátósági bizottságok számos tagja már a városban fogja üdvözölni a királyt, hogy ezután a királyt Kis-Marosról Balassa-Gyarmatra négyes fogatokon elkísérjék. A felsége kocsián a 4 órai uton egy izben váltani fogják a lovakat.

Nagy-Maroson e hó 16-ik napjának estéjére annyira igénybe vannak már véve a szállások, a megyebeli urak ugyanis mindnyájan egy nappal előbb érkeznek ide, hogy sokan Kis-Maroson és Verőczen kénytelenek az éjt tölteni.

A Weisz-Ignác dr. affairje.

A „Brassói Magyar Ujság” írja:

(—i.) A „Brassó” szerkesztője dr. Weisz Ignác, affairje ügyében a következő levelet intézte hozzánk:

A „Brassói Magyar Ujság” Nagys. Szerkesztőségének.

Helyett.

Brassó, 1894. szept. 9.

A „Brassói Magyar Ujság” tegnapi számának vezércikke „Főispán és Lapszerkesztő” czim alatt személyemmel foglalkozván, ezennel kijelentem, hogy a cikkben foglalt összes állítások valótlanok, mert a tényállás az, melyet én a „Brassó” tegnapi számában közzé tettem.

Kérem ezen levelet lapjának mai számában közzétenni.

Tisztelettel

Dr. Weisz Ignác,
a „Brassó” főszerkesztője.

Ezen levéllel szemben, mi a kérdés közleményeket egész terjedelmében fenntartjuk és pedig:

1. azért, mert a főispán és Weisz Ignác közt lefolyt jelenetnek tanuja is volt;

2. mert dr. Weisz Ignác többek előtt oda nyilatkozott, hogy ő viszonzotta a főispán ur kifejezését saját lapjának hétfői (132) számában. pedig ő már maga is csak annyit állít, hogy „a sértést a legerélyesebben viszautasította” az állításának ezen redukálás bizonyára nem emeli szavahihetőséget;

3. mert ha adataink hitelességére nem támaszkodhatnánk, a valóság is doktor Weisz Ignác ellen bizonyít, a mennyiben igen nehezen hihető az el, hogy akár egy főispán, akár más közhivatalnok szemtelenségnek nevezze azt, ha valaki hozzá levelet ír, ellenben az nagyon is nyilvánvaló, hogy a főispán azt a magatartást nevezte szemtelenségnek, a melyet dr. Weisz Ignác vele szemben tanusított, ha ezen magatartást nem a dr. Weisz Ignác előadás után, hanem hitelesebb forrásokból ismerjük.

Dr. Weisz Ignác már régóta különböző kérésekkel fordult részint közvetlenül, részint közvetve a főispánhoz.

A főispán elől terjesztett egyik kérés az volt, hogy tekintettel az ő bokros érdemre, a melyeket a magyarság ügyei körül szerzett, felsőbb helyről valami kitüntetést eszközöljön ki neki a főispán.

A főispán nyilván azon nézetben, hogy az érdem önmagában hordozza jutalmát, — Weisz Ignácot kérésével elutasította.

Ezután azzal állott elő Weisz Ignác, hogy léptesse fel őt a főispán Brassóban képviselőjelöltnek A „méltányságot” nem ismerő főispán Weiszot e kívánságával szintén — elutasította.

Ezután kezdődött másfélvi sikerteljes budapesti szereplés után a „küzdelem az állami szubvenczióért”. Személyesen és mások által, valamint levél útján is fáradságtól ostromolta Weisz Ignác a főispánt, hogy „kormánypart” érdekében kifejtett önzetlen fáradozásainak elismerésül lapja számára állami szubvencziót eszközöljön ki.

Midőn a főispán ur Ischelen nyaralt; dr. Weisz Ignác kísértő szelleme ott sem hagyott neki nyugtot. Oda is utána küldte levelet, a melynek tartalmát volt alkalmunk megismerni, s a mely oly hangon van írva, a milyen hangon főispánokhoz egyáltalán nem szokás írni. Ebben a levélben nem kért, hanem követel, és rendületlenül elévülhetlen érdemeire hivatkozva szemrehányásokat tesz a főispánnak az állami szubvenczió kieszközölése ügyében tanusított eddigi tértelenséget.

Midőn a főispán Ischelenből hazajött, nem csak az ut fátadalmának a kipihen-

irni, a helyett, hogy játszani menjen! Én gyűlölém az olyanféle maffia fiukat!

De Freynné idegesen elpirul.

A te atyád soha sem volt erős, és egyike volt a legkedvesebb és legjobb fejedeknek.

De azért mama még is nagy boldogságot követett el, hogy ő hozzá ment férhez, — jegyzi meg Mira, a ki mindig tüsgosan szókímondó midőn az anyjával eggyűl van. Mert tudja édes, ez bizony nem volt előnyös reánk nézve,

De Freynné elnézően mosolygott.

Édes Mirám, a szerelmes leányok nem gondolnak a jövőre és nem számítanak kellemetlen eshetőségekre, — mondja az anyja szemrehányóan; de különben is, ha a te atyád csak bár néhány évvel élt volna hosszabban, gazdag ember lett volna. Oly szomorú volt, hogy a halál éppen akkor ragadta el közöttünk, midőn lángszét a világ fel kezdte ismerni.

Ez elég nagy szerencsétlenség volt, — mondá Mira; de mama, ha apa életben maradt volna, még akkor sem lett volna olyan gazdag, mint nagypapa — ugy-e?

Drágám, ne beszélj a nagypapáról, az mindig elszomorít.

És az özvegy fájdalmasan sóhajt fel.

De én szeretek róla beszélni, ámbr olyankor mindig dühbe jövök, válaszála Mira haragos pírral gömbölyt gyermek arcán.

En nagyon jól fel tudom azt fogni — folytatá összeránczolt homlokkal, — hogy ő bosszankodott mamára a miért egy szegény emberhez ment férjhez, mert önként értetődik, hogy ez nagy boldogság volt magtől.

Mira, kérlek jusson eszedbe, hogy mi anyáddal beszélés! — szolt közbe de Freynné neheztelt hangon.

Mira felugrik a székéről, karjával átdöli az anyja nyakát, s nevetve csokolja meg az orcáját.

(Folyt. köv.)

tént, hogy egy éjjel csőrömpölés ébresztette fel. Felugrott s gyertyát gyújtott. A mosdóasztalon egy pohár billegett, örületesen forgott, s összetört.

Egy hét múlva értesült, hogy a másik bajtársa is meghalt, és pedig azon órában, a mikor a pohár fölébresztette.

Az elbeszélő hitelt érdemlő személy, ez kétségtelen. S az emberi elme mégis habozik az elbeszélést megtörténtnek elfogadni.

Hasonló esetet alig van ember, a ki ne tudna elbeszélni, s azután eltűnődnek a telepathián, a melynek pedig tulajdonképpen semmi köze a dologhoz.

A véletlennek különös játéka vannak, oly különös, hogy az embernek eszébe sem jut a véletlenre, mint okra gondolni; pedig a haupttrefferek, a ternók és ámbók hasonló joggal telepathikus tünetények.

Dr. Mephisto.

Aggályok.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék” számára fordította:

AMICA.

I.

— Anyám, ismét hideg juh hus? zsörtölődött Mira, gyermekes duzoggással nézve fel az előtte fókó rongyos lezce könyvről. Oly gyakran van az asztalunkon, hogy néha azt kívánom, bár ne volnának juhok a világban!

— Édesem, a juh-hus a legtáplálabb eledetek közé tartozik — magyarázta, de Freynné fátadt sohajjal és második fogásnak Anna almás rétest fog készíteni.

— És Anna édes, csinálj még valami jó süteményt — tette hozzá Mira hízogó hangon.

— Nem hiszem, hogy izünk és írósva-

junk volna a házánál és különben is, nem akarom a kemenczét befitetni — ellenveté Anna kisse édesen, mert ha van valami a mit a leány a szegénységükben jobban kifogásol mint egyebet, ugy az a főzés. Ő nem sokat törődik azzal, hogy ő maga mit eszik, és személyes sérelemnek tekinti azt tényt, hogy a többiek válogatásabbak.

— Anna édes, ne gondold a süteményre; majd délután megcsinálom én magam, — mondja az anyja bágyadt mosolyal nézve fel arról a ruháról, melynek a szövetét megfordította.

— Nem engedem, hogy anyám olyasmivel bajlódjék! — mondá Anna határozottan és szemrehányással nézve Mirára. Midőn a multkor befűtötte azt a kemenczét elájult — anyám tudja, hogy ugy volt — és te Mira egy kíméletlen falánk jószág vagy — érted? — mondá bosszusan,

— Én nem akarom, hogy anyám fátadjon és beteg legyen, de szeretnék valami jót enni, mondá Mira pityeregve és egészen elveresedve.

— Édes Anna, ne vesztisd el vele a türelmedet; ő még csak gyermek! — mondá kérlelő hangon, de Freynné, galamb szelidségtől szomorú szemeit az Anna haragos arcára emelve.

Anna felhuzza a vállait, mert elvégre is a különbség közte és Mira közt inkább a jellemben mint a években létezik. És az anyja mégis mindig ugy beszél és ugy gondolkodik Miráról, mint egy olyan gyermekről, a kit kényeztetni kell és elnézőnek lenni iránta, ellenben Annával mindig ugy bánik, mint nagy leánnyal, a kire számíthat és olyan társal, a ki a szegénység lépteit kiserő számtalan bosszúságokat, küzdelmeket és bajokat megosztja vele. — Azonban Anna a dolgoknak ezen állásához hozzá van szokva, talán még büszke is egy kisse reá, mert tizenhat éves korában a leány hízlelge érzi magát azzal, ha ugy bánik vele, mint egy asszonnyal; és aztán az anyja oly gyakran figyelmezteti, hogy neki van józan esze, még pedig korához képest szokatlan mennyiségű józan esze.

Mira ellenben oly könnyen és kényelmesen veszi az életet, a hogy szegényes környezete megengedi.

Ő nem kíván hasznos lenni, nem gondol arra, hogy különféle esztelen követeléseit bajt okozhatnak, nem rokonszenvez Annával, midőn az a folytonos munka fátadalmait miadt, mely fiatlanságát kizárni látszott, türelmét veszti.

— Azonban önzése dacára van Mirában valami ellenállhatatlan kedvesség. mi őt a nényénél sokkal szeretetreméltóbbá teszi. — És aztán Mirára az ő fehér bőrével, vidámságtól szikrázó kék szemével és arany fűrtjeivel — jól esik nézni.

Anna, az éveikhez mérve magos, vékony és majdnem sovány.

Arccszíne világos barna, — nagy barna szemei sötéten néznek ki egyenes fekete szemöldökei alól, hosszú tömött fényes fekete haja egyszerű bogban van feltűzve a fején. Idővel fejedelmi szépséggé fejlődhetik, de jelenleg csak egy esetlen leánykának látszik, a ki vizsállyan érzi magát az egész világgal.

— Találtam egy kevés vaját és izet — mondá, miután néhány percig kisse zajosan keresgél a tűzhely mellett levő ósdi polár-szekben; tehát ha anyám kívánja megcsinálom a süteményt — mondá, Mirát számba nem véve.

— Köszönöm édesem; az bizony jó lesz — válaszóla az anyja édes mosolygással.

Még ez a mosoly sem engeszteli ki Annát. Mert érzi, hogy az anyja a Mira pártján van. A sütemény készítésének a bajlódása az övé, hogy a megevés élvezete Mirának jusson; tehát becsapja a maga után az ajtót, s a folyosón egy haragos kifakadást enged meg magának.

— Milyen borzasztó természete van ennek az Annának! mondja Mira a tankönyvet eltasztva magától.

Mira, neki sok kellemetlensége van, — válaszóla az anyja szeliden.

— Én nem találom, hogy neki több kellemetlensége volna mint nekünk, — jegyzi

meg Mira. Természetes, hogy nyomoruságos állapot ily szegénynek lenni, de az nekem is épen olyan rossz mint neki, — mondá, hosszú len hajának egy fűrtjét az ujjai közé véve, s szomoruan nézte azt.

— Nem éppen olyan rossz édesem, — ellenveté az anyja, Anna szinte minden házi dolgot egyedül végez, és — folytatá mély sóhajtással — természetes, hogy koronként kifárad és unja.

Mira, én azt gondolom, hogy te nem sokára segíthetnél neki, mert már szinte 14 éves vagy.

— Mama, hiábavaló beszéd az magától, — mondja Mira nevetve, a mint az asztal mellől felállott, s az ablakhoz az anyja mellé ment, — maga jól tudja, hogy a házi dolgokra mily ügyetlen vagyok; a mi pedig a főzést illeti, ahhoz éppen nem értek — és Mira a két kis kezét tartja szemlélés végett az anyja elibe. — Egy cselédet kellene tartanunk.

— Egy cselédet édesem? — az a mi csekély jövedelmünkkel teljes lehetetlen, — mondja de Freynné határozottan.

— Ugy hát igyekezzünk a jövedelmünket növelni, — indítványozza Mira vidáman. Anna tudna tanítani, vagy valami egyebet csinálni?

— Anna semmit sem tudna tanítani, — volt a sóhajtással adott válasz, Én magam tanítottam arra, a mi keveset tudtam; de az a mit ő tud, nagyon kevés.

— Vajjon nem tudna könyveket írni? — kérdé Mira kisse lehagoltabbán. Apa ugy szokott volt pénz szerezni az Anna épen olyan félénék látszik, a ki gyilkosságokról és mindenféle borzasztó dolgokról tudna írni, — mondá, megvető nevetéssel.

De Freynné a fejét rázta.

— Ha Annának tehetsége volna az írásra, ugy az már eddig nyilvánult volna, — mondá álmódzó hangon. Atyád már tíz éves korában kezdett írni.

— Milyen borzasztó gyermek lehetett! — mondja Mira elgondolkozva. Történeteket

de, de még az átültözködésre sem engedte neki időt. Alig hogy „szeretett főispánja” lezúgott a kocsirol, sietett hozzá dr. Weisz — az állami szubvenzió ügyében, — nem pedig, mint ezt a „Brassó”-t olvasva általánosan hittük, „viruló egészsége” után tudakozódni.

A főispán már akkor nem is „fogadta” őt, de Weisz Ignác másnap újból jelentkezett nála.

Vannak emberek, a kik leleményesek abban, hogy a ha az ajtón kidobják, az abba menjenek be.

Nem nyilvánvaló-e tehát, hogy folytonos alkalmatlankodás hozta hozzá ki sodródott a főispánt és nem maga az ártatlan tény, hogy dr. W. I. hozzálevelet intézett.

Nem nyilvánvaló-e tehát, hogy a tolatkodásnak ilyen rendszeres folytonosságához szükséges egy levél vagy a személyes megjelölés, hogy még egy főispán is türelmet vezessék a kifejezéssel adjon felháborodásnak — enyhe kifejezést, hogy ez már meg a szemtelenség.

Egy szóval Weisz Ignác megkapta elértetlen érdemeinek méltó jutalmát, melynek nyomozásához terhe alatt Brassó város magyar társadalmi élete attól a pillanattól kezdve szenved, mióta Weisz Ignácot Budapesti történeti visszatérése után ismét magának mondhatjuk.

De hát mindezzel el lehetett készülni, mert tudnia kellett, hogy a ki bármily körülmények között is az uszályhordozó lakáj szerepére vállalkozik, azt gazdája mihielyt terében van, fel is ruhátja. A ki pedig áruba bocsátja a tollát, mint más ember a tollat és megmondja, hogy ennek ennyi és ennyi az ára, szintén számíthat rá, hogy ha túlközel, hasztalan kint járja magát, nem veszik meg. A zsurnalisztika nem árucikk, melylyel bármilyen lehet, az egy szentség, melyet mindenkinek tisztelőben kell tartani, még ha a kártyája függ is föle.

A ki magát pénzért akarja eladni, az nem lehet zsurnalista, mert abból hiányzik az erkölcsi önállóság, mellyel mások felett állni kell, hogy álljon. Egy lapszerkesztő a közönségnek nem félni és rettegni kell, hanem ellenkezőleg egyenes és megvesztetetlen igazságszeretetének tudatában bizni benne. Weisz Ignác szerkesztő az azonban az általános felfogás azt a meggyőződést érte meg, hogy tőle félni kell, mert a hol ő terrorizáló szellemével felüti fejét, ott egyenlenség, vizsaly, szakadás és gyűlölet burjánzik fel. Láttuk ezt annak idején a kaszini heccnél, az EMKE tügnél, a polgármester megtámadásánál, az intéző-bizottság elleni áldatlan hadjáratánál és a magas égi hangja még mindig ügynél, mert ezeknek összességére mind az „Ó” ügye volt. A legújabb „Ó” most a szubvenzió hecc, mely nem az ó várakozásának megfelelő eredménnyel végződött, bűnvádi feljelentést tesz a főispán ellen, a ki megsekkalva a sok erőszakoskodást, ezt neki nem gyöngéden adta tudtára.

Micsoda érzéssel bírhat valaki a lovasgágról, a ki midőn már egy sérelmével a bírósághoz fordulva elégtételért, lapjában ugyanazt az ügyet azzal a predjudikáló kijelentéssel bocsátja a közvélemény bírálatára, hogy az eljárás kvalifikálhatatlanságát minden lovas és tisztességes ember el fogja ismerni tehát, a ki ellenkező véleményen van, az nem tisztességes ember.

Am nagy lehet azon emberek száma, a kik Weisz Ignác miatt nem lehetnek tisztességesek, de bizzunk benne, hogy most már olyan tere lépett, hol maga is el fog esni.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, szeptember 14.

— **Végtárgyalás.** Holnap délelőtt végtárgyalás lesz a kolozsvári törvényszéknél. Először a Gy. Szentkereszty Zsigmond törvényszéki elnök, bírák: Csizsér Károly és Mikó Imre lesznek. A vádhatóságot dr. Gocs Jenő fogja képviselni. A vádlott Coroján Gyula ügyvéd, ki útlelél hamisítással van vádolva — **Coroján Gyula,** a „Memorandum” per egyik martíryja tegnap este egy fogházba kíséretében Szegedről Kolozsvárra érkezett. Corojánt az indóházból egyenesen az ügyészhez börtönbe szállították.

— **Híde a színházban.** A kolozsvári nemzeti színház igazgatósága igen jól tenné meg saját, mint a közönség érdekében, ha ott hagyná a hideg szinkört, s az előadásokat a téli színházba tenné, mert a hideg már türethetetlen a fabodában.

— **Az Egyetem ünnepe.** A kolozsvári m. kir. Ferencz-József tudomány-egyetem új hatásköri beiktatásának és az 1894—95-ik tanév megnyitása szeptember 16-án d. e. 10 órákor lesz a városi „Redoute” nagytérben. Az ünnepélyi rendje: 1. A lelept Rector Magnificus dr. Brandt József beszámoló beszéde a lefolyt 1893—94-iki tanévról. 2. Az 1894—95-iki tanévre választott Rector Magnificus dr. Meltz Hugó székfoglaló beszéde.

— **Meghívó.** Az erdélyi méhészek-egylet f. hó 15-én (Szombaton) d. u. 6 órákor az erdélyi gazdasági-egylet hivatalos helyiségében (gr. Mikó-palota) rendkívüli választmányi gyűlést tart, melyre az egylet tisztelőit, választmányi és alapító tagjait ezenel tisztelettel meghívja az elnökség.

— **Értesítés.** A kolozsvári m. kir. Ferencz-József tud. egyetem középisk. tanárjelöltjei segély-egyesületébe beiratkozhatnak: Erdélyi

Lajos, Kacavé József, Halász Imre, Kaufman György, Korbuly Emil, Kremer F. Miklós, Orosz József, Psváth Elemér, Papp József, Szabó István, Welle Olivér és Wilt György tanárjelöltek uraknál. Kolozsvár, 1894. szept. 13. Papp József titkár helyettes.

— **Igazságügyi kinevezés.** Az igazságügyminiszter, mint értesítünk, Olasz Károly Kolozsvár vidéki kir. járásbírói aljegyzőt a nagyszabonyi kir. törvényszékhez, jegyzővé nevezte ki.

— **Schiff Etel Olaszországban.** Mint Budapesti írák, Schiff Etel, a kolozsvári színháznak egykori primadonnája, később a m. kir. opera tagja, e szezon folyamán Milánóban vendégszerepel Sonzogno Canobian színházában, amelyben az előadásokat szeptember 22-ikén kezdik meg Leoncavalló J. Mediciével, Schiff Etel a Mediceiből Fioretta szerepét játssza s azután Massenet Wertherjének czimszerepét énekli.

— **A pécsi „eset.”** A következő nyilatkozatot olvassuk a „Nemzet”-ben:

Igen tisztelt szerkesztő ur!

„Az utóbbi napokban egy helybeli lap nyomán majdnem valamennyi fővárosi napilap kiadott egy közleményt, a mely a pécsi kataszteri felügyelőt, Szász Gyula miniszteri titkár Püspöky Grácián feljelentése alapján több rendbeli sikkasztás, hivatalos hatalommal való visszaélés, az államkincstár nagymértékű megkárosításával stb. vádolja s a mely szerint a nevezett tisztviselő ellen mindezek miatt a pénzügyminiszter a fegyelmi vizsgálatot rendelte volna el.”

E hírlapi közleménnyel szemben, mint hogy átalok egy a pénzügyminiszterium kötelezőhöz tartozó tisztviselő becsületében is meg van támadva: tisztelettel felkérem a tisztelt szerkesztő urat, hogy jelen helyreigazító soraimat közözzék szíveskedjék.

Püspöky Grácián, a ki a pécsi kataszteri helyszínelési felügyelősnél mint napidíjas volt alkalmazva, volt főnöke, Szász Gyula ellen több rendbeli szabálytalanság s az államkincstár megkárosítása miatt feljelentést tett.

E feljelentés következtében az előnyomozás megtartott s annak eredményeként megállapított, hogy Szász Gyula annyiban, a mennyiben a napidíjasok részére utalványozott összegnél elért megtakarítást ugyan csak a napidíjasok megtulmázására fordította, az előírt szabályoknak nem felelt meg, a miért is szolgálati uton a szabályoknak megfelelő eljárásra utasított. Minthogy azonban az eljárásban egész hivatalos működésében a megejtett nyomozás szerint semmiféle oly dolgot nem követett el, a mi a fegyelmi vizsgálatnak alapjául szolgálhatott volna; ellene fegyelmi eljárás nem is lett elrendelve.

Éppen így nélkülöz minden alapot a közlemény ama része, hogy Szász Gyula hivatalos minőségében sikkasztást követett el, hiszen a kataszteri helyszínelési felügyelőségek a közfoglalomban értéket nem képviselő kataszteri munkálatokon és nyomtatványokon kívül semminemű pénzt vagy értéket nem kezelnek.

Ez az egész száraz tényálladék, Különben Szász Gyula kataszteri felügyelő a sajátbírói előtt fog magának elégteltetést szerezni.

Kiváló tiszteltet:

Budapest, 1894. szeptember 12-én.

Vértessy Ferencz.
min. oszt. tan., a pénzügyminiszter. elnöki oszt. vezetője.

— **Gyászír.** Gyöngyössy István Vargason meghalt.

— **A király köszönete.** A király ma délután Lembergől visszaérkezett Bécsbe. Már Lembergben több ízben kifejezte köszönetét a szép fogadtatásért, ma pedig Saephia herceghez, a kiállítás elnökehez sajátkezűleg írt köszvönő levelet. A bécsi hivatalos lap azonkívül a gróf Badeni tartományi főnökhöz intézett következő királyi levelet teszi közzé:

„Kedves gróf Badeni! Örömmel látogatam meg kedvelt tartományomat Galiciát és annak fővárosát. Ott tartózkodásom alatt azon örvendetes megyőződésre jutottam, hogy ott mindig oly lakosság között tartózkodtam, mely hozzámmal és családomhoz hiven ragaszkodik. Legutóbbi tartózkodásom alatt is annyi jelet láttam ezen hazafias érületnek, hogy nem távozhatom el a nélkül, hogy a szíves halás köszönetemet ne fejezzem ki. Megkérem önt, hogy ezt köztudomásra hozza.

Lemberg, szept. 11.

Ferencz József s. k.

A lemergi tartozkodás egyebiránt, mint jelentik, üdvös politikai következményekkel is fog járni, mert ő felsége szavai a lengyelek és rutének régi torzalkodását enyhíteni fogják.

A lemergi kiállítását október 16-án zárják be.

— **Esküvő a börtönben.** Erdélyi esküvő volt Kopenhága városában e hónap első napjaiban. Az esketése a fogházban fegyveres örök asszisztálása mellett történt, mert a válogénny, a ki nem először ült börtönben, csak nemrégiben itéltek el 18 havi fogságra, lopás miatt. Különösebb a dologban, hogy a menasszony egy vagyonos kopenhágai polgár leánya volt. Az esketési szertartás után az ifjú férjet visszakísérték a börtönbe s e kellemetlen incidens miatt a fiatal pár csak a férj büntetésének kitöltése után kezdheti meg a mézesheket.

— **Rossini levele az Istenhez.** Párisban most Rossinié, a hallhatatlan zenészerzőnek levél gyűjteményét árverezik

el. Érdekes és sajtáságos többek között az a levél melyet a maestro, kevéssel halála előtt a Missa Sokemmis befejeztével, az Istennek írt. A levél hü fordításban így hangzik:

Passy, 1865.

Jóságos Isten!

Ezt a szegény misét is befejeztem volna. Szent és szentségtelen zenét írtam (ez a francziában szójáték: musique sacre ou sacrée musique) ám te tudod hogy nem szültem az „opera bouffona” és egész dologom egykeves szívből és nagyon kevés tudásból állott.

Légy hát magasztalva és engedd, hogy a mennyországba jussak!

G. Rossini

— **Utonálló oláhok.** Egy deszei gazda a napokban jelentékeny pénzüsszeggel hazafelé tartott. Két oláh megsejtette nála a pénzt és hurkot vetett a nyakába, mikor a szekéren ült. A hurokkal lerántották a szekérről, a nélkül, hogy megfulladt volna. Mikor a pénzt elszedték, az egyik oláh megkönyörült rajta és a hurkot kisse kibocsátotta. Ekkor a gazda futásnak eredt és futva tíz kilométert „zaladt Felvinczig, a hol jelentést tett a csendőrségnek, mely a két oláh üldözésére indult.

— **A bikaviadalok Franciaországban** sajtáságos módon éppen most kezdenek divatba jönni, mikor a spanyol kormány is mindent elkövet, hogy végképp becsütsse ezt a barbar mulatságot. A Debats kikel a kormány eljárása ellen, mely lehetővé tette, hogy a bikaviadalok francia földön is meghonosuljanak s a helyett, hogy erőlyesen lépne fel, most is félrendszabályokkal akar segíteni a bajon és mig Bayonneban és Daxban meghagyta honosodni a bikaviadalokat, addig Bordeauxban megtiltotta ilyen viadalok rendezését.

— **Voltaire kritikája egy halotti beszédre.** Mikor Voltairt megkérdezték hogyan tetszett neki egy halotti beszéd a nagy költő így felelt:

„Akárcsak a Nagy Károly pallosa, éppen olyan hosszú volt mint lapos.

— **A hóhérság jó mesterség.** Egy látszik, mert Deibler, a párisi hóhér, évi 18.000 frank fizetést kap az államtól. Mint egy nemrég elhalt kollegájához Demorest ex-hóhérhoz intézett levelelől kitétni, a nyaktiló kezeléséből eddig körülbelül 400.000 frank vagyont szerzett, mert jövedelmét tügyesen tudta forgatni. Egyik fia, a ki mesterségében neki segítkezik, 3000 frank évi díjért gyakornokoskodik az apja mellett, a kitől a jól jövedelmező állást valószínűleg ő fogja örökölni.

— **A felháborodott dinamitos.** Egy munkás Londonban beállított egy gazdagnak ismert urhoz, aki nyugodtan ült a székében. — Hirtelen eléje állott az urnak és ötven forintot kért tőle.

— És ha nem adok? Kicsoda maga? — Dinamitos. Felrombatom. Szót se!

Pénzt!

— Jól van barátom. A felségem ugys folytatni akarja hogy pukkadj meg, törjön ki a nyakam és több efféle. Neki tehát valószínűleg mindegy lesz az is, ha felrobbantanak. Nos ha ön szívességet akar tenni a feleségemnek, hát dobja azt a bombát.

— A dinamitos végignézi rajta.

— Kinek néz engem az ur? Hogy én tegyek a feleségének szívességet, én a ki szintén nős vagyok?! Ezzel eltávozott bombavetés nélkül.

— **A czár betegsége.** Neue Freie Pressenek írják az udvarhoz közel álló körökből: A czár nem rég hirtelen megbetegedett. Azóta rossz hangulatban volt, még a családja körében is szótalan maradt. A hatalmas termélt czár járás közben nagy fájdalmakat érzett. Betegségének oka a túlfeszített munka és a folytonos ülés volt. A czár igen gyakran még éjjelután két-három órákor is íróasztala mellett szokott ülni. Az udvari ünnepségeket lehetőleg kerülte, de a minisztereket hetenként kétszer hosszan fogadja. Különösen fárasztó a magán-evelezés elintézése, mert a czár minden levélre még aznap megadja, vagy megírattja a választ. Az orvosok sürögösen ajánlották a czárnak, hogy utazzék el és tartózkodjék minden munkától. Nem szívesen kelt utra a czár, de már a vasuton visszanyerte jó kedvét és a levegőváltozás is jó hatással volt egészségére. Róvid idő alatt annyira javult állapota, hogy Zacherin tanár már visszautazott Moszkvába.

— **A martír felesége és leánya.** Tolontvármegyében idáig nem ismertek oláh nemzetiiségi kérdést. Pár nap óta azonban az agitáció már itt is megkezdődött. Nagy-Szent-Miklósról írják a Torontáli Közlönynek, hogy ott a mult hét végén oláh tanítógyűlést rendeztek. A gyűlésen s az ezt követő társaság étkészénél megjelent Ratiu János dr. neje és leánya is s az ünnep szónok erre való vonatkozással úgy fejezt be pohárköszöntőjét hogy „tartsa meg az Isten sokáig a román nemzett s annak barátait mig azon népeket, melyek a románok kívánalmainak ellenesei tünntesse el a föld színéről.” Az említett forrás megjegyzi hogy az ünnepen még több ilyenfajta pohárköszöntő is hangzott föl. Érdekes hogy e gyűlés alkalmából Petrovics Szvetozár görög-keleti lelkész kezdesére az oláh fiukból szervezett zenekar tagjai román nemzeti színt egyenruhát kiszittették s az odaérkező tanítókat ebben a tünnető ruhában akarták fogadni. Lestárszky főszolgabíró azonban a fogadtatásnak ezt a tünnető modját tiltotta. Ez a Petrovics Szvetozár évi 300 firt segélyt huz az áslamtól.

— **Előzékeny meccénás.** Castellai Lajosnál, a gazdag buenos-ayresi bankárná

egy napon több színész volt vendégségben, köztük az egykor híres, de már öreg művész, Valero József is, a kit éppen öregsege miatt egy színház sem akart szerződtetni. A tüzes borból f. lizavta, Valero kiöntötte bánatát és keservesen kifakadt a publikum halátlansága felett.

— Hej, sóhajtott fel végül volna csak tizezer durosom (20.000 forint), én lennék a világon a legboldogabb ember.

Az ebéd végeztével, mikor a társaság már menni készült. Castello egy kis szivar-dobozt újított át az agg művésznek. Az utczára érve, Valero szivarra akart gyújtani, a mikor a legnagyobb meglepetésére azt vette észre, hogy minden szivar egy-egy ezerdurosos bankjegybe van burkolva. A dobozban tíz szivar volt. Ilyen előzékeny módon teljesítette a bankár a művész legfőbb szívevágyát.

— **A legújabb pomádé.** Páris legújabb nevezetessége egy bizonyos Oletu ur, a ki messze tengoren tulból Guineából érkezett a modern Babelbe. Oletu ur kivételképpen nem azért lett a nap hőisévé, mert az előkelő társaságoknak egyik hölgyét szöktette meg, vagy valamelyik klub játékasztala mellett egy millió frankot nyert egytülében Oletu ur egy pomádénak köszönheti muló halhatatlanságát, a melyet ő maga fedezett fel, s a mely a legbiztosabb szer a kigyómáras ellen. A mérges kigyó által mart sebet bedörzsöli a pomádéval s ennek az a hatása, hogy a megmart ember 3 napig tartó lázt kap, de ez után a 3 napos láz után, nincs az amerikai ősréngeteknek az a legmérgesebb kigyója, a mely kárt tehetne több benne. Szóval Oletu ur pomádéja beoltja az embert a kigyók ellen. Messze hazájában nagy híre van a búvós pomádéja miatt s a nép varázslónak nevezi.

— **Helmholtz temetése.** A híres professzornak, — mint egy berlini távirat jelenti szerdán délután volt a temetése ropant részvétel mellett. A temetésen a császárt Lukanus, a titkos kabinet főnöke és a császárné gróf Pfulstein képviselte. Jelen voltak továbbá gróf Eullenburg miniszterelnök több miniszterrel, több magasranga hivatalnok és több tudós tanuló-testület. Hierbergholt Wilkens főpolgármester volt jelen, a ki koszorút tett a ravatalra. Berlin városát Kirehner polgármester és több városi tanácsos képviselte. Vilmos császár, Frigyes császárné és a bádeni nagyhercegné koszorukat küldtek. A gyászéneket után Frommer udvari lelkész gyászbeszédet mondott, mire a holttestet a Lujza temetőbe vitték.

szekesztösi üzenetek.

— **T. J. Helyt.** Miután tárcza cikke már megjelent a D. című lapban, nem közzölhetjük.

— **S. h. Helyt.** Az utczák elnevezésére nézve még nem határozott a városi közgyűlés, Kossuth nevére a belmagyar-utczát akarják elkeresztelni.

— **Emke tagnak.** Torda. Jelenleg még minden alapító tagja az Emkének, egyszersmid a választmánynak is tagja. Miután ez ellen indítvány adatott be, a tordai közgyűlés egy bizottságot küldött ki az ügy tanulmányozására s ez a jövő közgyűlésen fogja előterjeszteni véleményét.

— **M. L.-nek.** — M.-Szentgyörgy. Az „Ellenzék” képviselhetni fogja magát szíves meghívása folytán a lóversenyeken.

Bérlet-hirdetés.

Az 1894—95-iki évadban f. é. október 1-ével kezdődő 182 bérleti előadásra bérlet felhívásomat tisztelettel közrebocsátom.

Miként az elmúlt hét év alatt, jelen évadban is főttörékesem fogja képezni, hogy lankadatlan buzgalommal a szini előadások művészi színvonalát, összességő jól batanult játékkal és a fejlettebb szinpadí rendezés alkalmazásával emeljem;

továbbá, hogy változatos és tartalmas műsorral Kolozsvár város műtört közönségének s a t. bérli közönségnek jogos igényeit teljes mértékben kielégíthessem.

Ujdonságok, melyek minden magyar szinpad megelőzésével Kolozsvárt fognak először adni a következők: eredetiek: Uria, (Varsányi tagédiája). Egy győnye percz, (társadalmi színmű Kolozsvári szerzőtől.) A hypnotizmus, (dramolet Salamon Ödöntől.) Attila (Dobsa Lajos tragédiája). Alhambra (Serly-Gyulai operetteje. Idegenek: A becselének és Daniela.

Ujdonságok, a budapesti nemzeti színház műsorából, eredetiek: Charitas (Várad Antal drámája.) Örvény, (Bartók Lajostól.) Kisvárosi nagyságok (Gabányitól.) A Zách család (Abonyi Árpádtól.) Fra Girolamo (Somló Sándortól.) A férj, (Karecz Vilmostól.) Idegenek: A bombinaque-i képviselő. A család. Madame Sans Gène. Taborin felesége (Catalle Mendes.) Bernardó Mtilla (Echegera.) Kúdelem a létért (Daudet Alfons.) Szerafin (Sardou.) Arcatlanok, (Giboyer.)

Operette ujdonságok: a budapesti népszínház műsorából: A kis alamuszi. Bányames ter. Klári, Virágcsata. Huszárosan. Don Caesar.

A classzikus művek közül:

Az ember tragédiája és a szentivánéji álom, melyeknek színehozzatala már a mult évben jelezte volt, de akkor közbejött akadályok miatt színe nem kerülhetek, ezen évadban fényes új díszletezéssel és teljes körű jelmezekkel új betanulással fognak adni. Megfelelő kiállításal és új rendezésben fognak föleleveníttetni a következő művek:

Kegyencz. Medea. Galathea. Felsült szerelmek. Mizantrop. Navarra királynő regéi. A remete csöngetyűje. Herceggasszony. Kanári hercegnő. Gólya király.

Végül előkelő vendégművésznők és művészekkel fog az évadban adni: Mignon (opera Thomastól) és Enoch Arden (Hubay operája.)

Bérletek.

A bérlet áll 182 előadásból. Kezdődik f. é. október hó 1-én a nemzeti színház megnyitó előadásával és tart 1895. évi április hó azon napjáig, melyen a 182-ik bérlet lejár.

Helyek. Közép páholy, 182 bérleti előadás 7 havi kötelezettséggel előre fizetve 675 firt. Egy óra eső rész egész bérlet 97 firt, fél bérlet 48 firt 50 kr. Alsó páholy 182 bérleti előadás 7 havi kötelezettséggel előre fizetve 540 firt. Egy óra eső rész egész bérlet 78 firt, fél bérlet 39 firt. Felső páholy 182 bérleti előadás 7 havi kötelezettséggel előre fizetve 378 firt. Egy óra eső rész egész bérlet 54 firt, fél bérlet 27 firt.

Az időközbi bérleteknél, melyek kevesebb mint 7 havi kötelezettséggel bírnak, a bérletárak fokozatosan emelkednek.

A páholy-jog tulajdonosok, valamint a mult évi t. bérliök tisztelettel kéretnek jogaik, illetve bérleti helyeik megújítása iránt folyó évi szeptember hó 25-én, déli 1 óráig intézkedni, minthogy azontul az új jelentkezők igényei nem fognak figyelembe vétetni.

Bérleti lehet f. hó 13-tól kezdve naponként d. e. 10—1 óráig és d. u. 4—6 óráig a nemzeti színház irodájában Mászáros Kálmán titkarnál.

Kolozsvárt, 1894. szeptember 12-én.

Ditrői Mór,

kolozsvári nemzeti színház igazgatója.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” eredeti táviratai.)

Delegáció.

Budapest, szept. 14.

A delegációban Kálnoky gróf külügyminiszter indítványozni fogja, hogy a rendes katonai kiadások előirányzata **3 millió 600,000 frttal emeltetnek.**

A rendkívüli kiadások pedig csökkentessenek,

Az ifju csehek nagy támadásokra készülnek.

Az osztrák delegátusok ma tartották alakuló közgyűlést,

Magyar katonai akadémia.

Budapest, szept. 14.

Kálnoky Gusztáv gróf külügyminiszter a Magyarországon felállítandó **magyar katonai akadémia**ra **400,000 frtot fog kérni a delegációtól.**

Hihetetlen erélyesség.

Budapest, szept. 14.

Báró Eötvös Loránt közoktatásiügyi miniszter leiratot intézett Metiánu aradi, Pável Mihály, n.-váradí, Popovits temesvári görög keleti és Sárkány bányakerületi evangélikus püspökökhez a törvényes következmények figyelmeztetése mellett, hogy a fennhatóságuk alatt álló csanádmegei népisokolákban **a magyar nyelv tanításra annyira el van hanyagolva, — hogy az már türethetetlen.**

Haladéktalanul fegyelmi vizsgálata-t követel.

Tizenhat tanítót a tanítástól azonnal eltiltott.

Rablás.

Budapest, szept. 14.

Tegnap későn este a Károly-kaszárnya alatt levő Neustadt-féle esernyős üzletbe belépett egy ember és a tulajdonost késsel leszúrta, 600 forintot elrabolt s aztán elmenekült.

A kereskedő sebe könnyű,

Vilmos császár és a béke.

Berlin, szept. 14.

Vilmos német császár ujra általános lefegyverkezésre akarja felszólítani a hatalmakat.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Kolozsvárt, 1894. szombaton, szept. 15-én.

Uj betanulással:

E. Kovács Gyula mint vendég:

A FEKETE KOLDUS.

H i r d e t é s e k.

ASZTALI- és CSEMEGE-BOROK.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek kitűnő minőségű **fehér és vörös**

ASZTALI BOROKAT

literenként, üveg nélkül 34, 36, 40 stb. áron.

(vidékre, a fogyasztási adónak megfelelően 6 és fél krral olcsóbban), továbbá

finom csemege-borokat,
cognacot és mindennemű és legfinomabb minőségű **liköröket** a legjutányosabb árban.

Elárutási helyek: Belközép-utca 21. sz. (Korbuly-féle ház), Széchenyi-tér 2. sz. (Szék-palota), Belmonostor-utca 12. sz. (Kiss Sándor-féle ház) és Külközép-utca 58. sz. (Dombrowsky Lajos-féle ház.)

Tisztelettel:

521. (11—26)

KÁHÁN NÁTÁN SAMU,

regále bérlo.

Új épületfa-raktár.

Van szerencsém a t. cz. építő és építtető közönséget tiszteltetettel értesíteni, hogy

Kolozsvarth, a Stein és Májer-féle telepen

(a vasúti indóház mellett)

a mai kor követelményeinek megfelelő **épületfa-raktárt** állítottam és azt

Löwi Dávid

törvényszékeleg bejegyzett cég alatt folytatni fogom.

Raktáramban állandóan nagy készletben tartok **épületfát, fűrészt-anyagot és zsindelyt**; s ezeket a legjutányosabb árban vagyok képes kiszolgáltatni.

Tisztelettel:

727. (8—10)

LÖWI DÁVID.

Egy Kolozsvarthoz közel fekvő,

170 hold szántóval, 104 hold réttel és szabad legelővel bíró

teljesen felszerelt birtok,

cautió mellett, fix adminisztrációra

október hó 1-sőjétől kezdve

kiadó.

Czim megtudható: a kiadó-hivatalban.

767. (2—x)

A SZEKELYFÖLDI ÁSVÁNYVIZEK PÁRATLANAI!

„RÉPÁTI“

a legjelesebb égvényes gyógy-savanyúvíz, mely kiválóan szerencsés vegyi összetétele, rendkívül dús, főleg kötött szén-sav tartalma és kellemes íze folytán, ritkítja páráját a kontinensen.

Első rangú gyógyital

emésztési és vizelési nehézségeknél, vese- és gyomorbajokban, gyuladós hólyag- és köszvényes bántalmak ellen stb.

Főúri kedvencz ital,

határozottan a legkedvesebb pezsgő borvíz!

Mint a belső szervek betegségei ellen legkellemesebb és leghatásosabb s egyszersmind legolcsóbb gyógyító szer, úgy is mint páratlan élvezeti italt a „répáti“ ásványvizet minden czéltudatos elfogulatlan ivónak rendes használatára lelkiismerettel ajánlhatom.

Mindig friss töltésben kapható **Kolozsvarth** főraktáron:

Segesváry és Társai uraknál,

az ásványvíz-kereskedésekben és minden jelesebb vendéglőben.

Tisztelettel a gyógyforrás kezelője:

GYÖRGY JÓZSEF,

[Háromszékmegye.] Bodokon. [Háromszékmegye.]

667. (23—*)

Alapított 1855-ben.

MÜLLER GYULA

(Keresztény Imre utóda)

kefe- és ecset-gyára,

Kolozsvarth, Jókai-utca (belső) 14. sz. alatt.

Van szerencsém a nagyérd. helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe ajánlani

gyártmányaimat,

melyek minőség, jószág és az árak tekintetében a külföldi gyártmányokat fölülmulják és a melyek több országos és iparkiallítás érdem érmekkel lettek kitüntetve.

A székesfehérvári országos kiállításon 1879. ezüst éremmel lett kitüntetve.

A Szolnoki-doboka megyei gazdasági egyetemen 1885. állat és iparkiallításán 1887. bronz éremmel lett kitüntetve.

A budapesti országos kiállításon 1885. nagy éremmel lett kitüntetve.

Nagy raktárt tartok minden szakmába vágó cikkek közül a legfinomabbtól a legegyszerűbbig.

Elvállalok mindennemű gépkéfék javítását avagy újja készítését.

A legjobb romániai sertéből készítek továbbá:

parket-fénykeféket, festő- (Steinpenzlik), meszelő- és kender-tisztító-, fedőfestő ecseteket,

FODRÁSZ GÖMBKEFÉKET,

ruha-, haj- és bársonykeféket, mindezeket felelősség mellett, tiszta sertéből. 15. (54—x)

Kivánatra árjegyzéket azonnal küldök.

MATUTSEK JÓZSEF

27 év óta fennálló

férfi-, női- és gyermek cipész-üzlete,

KOLOZSVÁRT,

Főúter 32-ik szám alatt (a volt HUTFLESZ-féle üzlethelyiségben).

Megrendelések beküldött [mérték vagy lábbeli minta után a legjobb anyagból és dívat szerint, lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

36. (52—x)

Jutányos árak!

Novák Albert

Nagy választék!

Kolozsvarth, Hid-utca (Ferenzi-féle ház.)

A n. é. közönség szíves figyelmébe ajánlja

divat-, kézmű- és rövidárukkal dúsán ellátott

új üzletét

legjutányosabb árak mellett.

Nagy választékban kaphatók: mindennemű női gyapju-szővetek, legjobb minőségű voileok, cretonok, atlasz, szatin és batiszt. Flanelok, casanok, fehér és színes barchettek. Továbbá pamut- és lenvásznak, asztalneműek. Butorszövetek, függönyök, paplanok, futó- és soffa szőnyegek. Nemkülönb a legkényelmesebb vállfűzők, béléseműek, kendők és kötő-pamutok.

Ismét eladóknak

gyári raktár mindennemű kézmű- és rövid-árukból a legszolidabb árak mellett!

Nagyobb bevásárlásoknál jelentékeny árkedvezmény!

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Pontos kiszolgálás!

761. (2—40)

Legjobb minőségű áruk!

Bel- és külföldi posztó- és gyapju szövet!

Dús választék!

Van szerencsém a helyi és vidéki nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy az **őszi és téli időnyre** a bevásárlási utamból hazatértem, dusan berendezett gyári raktáromban

a legfinomabb és legizlésesebb bel- és külföldi posztó és gyapjuszövetek

a legszolidabb árakért kaphatók.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri

tisztelettel:

Reikovits H.

(Belmagyar-utca 7. szám alatt.)

Kivánatra — mivel több helyi legjobb szabókkal rendelkezem — ruhák elkészítését is elvállalom.

Pontos és szolid kiszolgáltatás!

Utolsó hónap

Lembergi kiállítási

Sorsjegyek á 1 frt.

Főnyeremény 60.000 forint.

Kaphatók: Csiky Antal és Papp Kristóf uraknál.

769. [2—2]